

З М І С Т

I. Система роботи педагогічного колективу навчального закладу з реалізації програми національного виховання учнівської молоді на 2008-2020 роки через реалізацію шкільної програми національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки.....	2
<i>I.1. Шкільна програма національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки.....</i>	<i>3-6</i>
<i>I.2. Діяльність опорної школи з реалізації програми національного виховання учнівської молоді на 2008-2020 роки.....</i>	<i>7-9</i>
II. Діяльність структурних підрозділів виховної системи навчального закладу в реалізації програми національного виховання.....	10-22
<i>II.1. Діяльність органів учнівського самоврядування в реалізації програми національного виховання.....</i>	<i>10-12</i>
<i>II.2. Діяльність психологічної служби щодо здійснення психологічного супроводу навчально-виховного процесу.....</i>	<i>13</i>
<i>II.3. Реалізація програми національного виховання через гурткову роботу.....</i>	<i>14</i>
<i>II.4. Проектна діяльність педагогічного колективу.....</i>	<i>15-16</i>
<i>II.5. Діяльність методичного об'єднання класних керівників.....</i>	<i>17-18</i>
<i>II.6. Діяльність бібліотекарів в інформаційному забезпеченні програми національного виховання.....</i>	<i>19-20</i>
<i>II.7. Співдружність школи з батьківською громадськістю.....</i>	<i>20-21</i>
III. Результативність роботи.....	22
IV. Висновки.....	23
<i>Додаток 1. Структура виховної роботи навчального закладу.</i>	
<i>Додаток 2. Шкільна програма національного виховання учнівської молоді «Веселка»..</i>	
<i>Додаток 3. Нормативно-правове забезпечення виховного процесу в реалізації програми національного виховання.</i>	
<i>Додаток 4. Основні етапи реалізації програми національного виховання «Веселка»</i>	
<i>Додаток 5. Реалізація програми національного виховання у початковій школі.</i>	
<i>Додаток 6. Портфоліо педагога-організатора.</i>	
<i>Додаток 7. Газета органу учнівського самоврядування «Шкільний бульвар».</i>	
<i>Додаток 8. Театр шкільних мініатюр.</i>	
<i>Додаток 9. Каталог колективно-творчих справ.</i>	
<i>Додаток 10. Грамоти і нагороди.</i>	

I. Система роботи педагогічного колективу навчального закладу з реалізації програми національного виховання учнівської молоді на 2008-2020 роки.

Система роботи педагогічного колективу Сварицевицького навчально-виховного комплексу спрямована на формування громадянина – носія національних цінностей, загальнолюдських надбань, який живе в гармонії з природою, сам з собою, вміє самовизначитися, реалізуватися в полікультурному просторі.

Цілісність системи виховної роботи навчального закладу відображена у структурі (див. додаток 1).

Складові програми національного виховання орієнтують педагогічних працівників навчального закладу на виховання свідомого громадянина, патріота, людини, гідної свого народу та Батьківщини.

Враховуючи те, що мета програми національного виховання учнівської молоді Рівненщини на 2008-2020 роки спрямована на створення виховного середовища, яке забезпечуватиме цілісність, наступність, послідовність і системність у вихованні й дозволить залучати різні соціальні інститути до організації виховної діяльності з учнівською молоддю, її зміст визначив виховну мету навчально-виховного процесу на 2008-2012 роки з проблеми «Формування життєвої компетентності особистості та підготовка її до успіху в умовах сучасного навчального закладу».

Протягом 2012-2017 років навчальний заклад працює над новою науково-методичною проблемою школи «Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес як умова створення якісного освітнього простору», що передбачає формування конкурентно-спроможної особистості.

В своїй роботі педагогічний колектив керується ключовим нормативно-правовим документом «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів», затвердженим Міністерством освіти і

науки, молоді та спорту України (наказ № 1243 від 31.10.2011). Крім того, виховна робота спирається на обласну програму національного виховання учнівської молоді Рівненщини, районну програму національного виховання учнівської молоді Дубровиччини на 2008-2020 роки, основні завдання яких реалізуються в урочній та позаурочній діяльності.

I.1. Реалізація шкільної програми національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки.

З метою створення відповідного виховного середовища, що забезпечить формування життєвих цінностей особистості в урочній, позаурочній та позашкільній виховній діяльності заступником директора з виховної роботи Яцутою О.І. була розроблена шкільна програма національного виховання «Веселка» на 2012-2020 роки, яка була розглянута на педагогічній раді навчального закладу у лютому 2012 року (протокол № 1 від 24.02.2012 року) й затверджена наказом по школі № 65 від 13.03.2012 року. (Див. додаток 2.) Дана програма була схвалена й рекомендована для практичного використання на науково-методичній раді методичного кабінету відділу освіти Дубровицької райдержадміністрації (протокол № 1 від 30.08.2012 року).

Наказом по школі від 05.09.2012 року № 170 «Про організацію виховної роботи в 2012/2013 навчальному році» затверджені основні етапи реалізації шкільної програми національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки, зокрема: підготовчий на 2012-2013 роки, практичний на 2014-2017, результативно-оцінний на 2018-2019 роки, узагальнюючо-підсумковий на 2020 рік. Кожним етапом передбачено ряд організаційних і практичних заходів (див. додаток 4).

Шкільна програма національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки розроблена для організації й систематизації навчально-виховної роботи в навчальному закладі і рекомендована у роботі заступникам директора з навчально-виховної та виховної роботи, класним керівникам, вчителям-предметникам, педагогам-організаторам, керівникам гуртків,

практичному психологу, соціальному педагогу, бібліотекарям навчального закладу.

Впровадження шкільної Програми «Веселка» передбачає становлення і розвиток такої моделі виховної системи школи, основою якої є формування у підростаючого покоління ціннісного ставлення до національних і загальнолюдських цінностей, виховання громадянськості, патріотичних почуттів, вірності заповітам батьків, дідів і прадідів, здатності зберігати і примножувати історичні та культурні надбання населення села Сварицевичі.

Науково-теоретичне підґрунтя функціонування виховної системи школи складають:

- виховні цілі та завдання, визначені «Основними орієнтирами виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України», обласною програмою національного виховання учнівської молоді Рівненщини на 2008-2020 роки», районною програмою національного виховання учнівської молоді Дубровиччини на 2008-2020 роки»;
- ідеї видатних українських педагогів В.О. Сухомлинського та К.Д.Ушинського;
- праця В.Скуратівського «Звичаї та обряди»;
- сімейно-родинні традиції родини Чудіновичів;
- дослідження історичної та духовної спадщини рідного краю вчителями Полешко О.І., Грицюк В.Г.;
- колективно-творчі справи учнівських колективів;
- педагогічні здобутки вчителів-предметників з питань впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес, зокрема Анішкевич А.В., Анішкевич В.І., Киркевич О.С., Полюхович Н.П., Холодцько Т.В., Грицюк В.Г.
- психолого-соціологічні дослідження, проведені практичним психологом та соціальним педагогом школи.

Учасниками реалізації шкільної програми є: адміністрація школи, творча група вчителів-предметників, класні керівники, бібліотекарі, соціально-

психологічна служба, шкільна учнівська адміністрація «Лідер», батьківська громадськість.

Особливою родзинкою програми «Веселка», що відрізняє її від інших авторських програм є індивідуальний підхід і власне бачення її автора шляхів реалізації основних напрямків національного виховання учнівської молоді.

Формування ціннісних ставлень особистості здійснюється за 7 розділами.

Оскільки реалізація виховних завдань щодо формування в учнів ціннісних ставлень, визначених Основними орієнтирами виховання, здійснюється й через навчальні предмети, то шкільна програма «Веселка» визначила ще один напрям роботи педагогічного колективу – академічно-аматорське виховання, що передбачає формування ціннісного ставлення особистості до навчання через мистецтво.

Педагогічний колектив навчального закладу має міцну інтелектуальну основу і високу педагогічну майстерність, а визначений, таким чином, напрям дає ще один імпульс до творчості.

На думку педагогів закладу, академічно-аматорське виховання сприяє розвитку творчих можливостей людини, її інтелектуальної свободи, створює максимально сприятливі умови для розкриття особистості, дає можливість утвердженню пріоритету загальнолюдських цінностей у суспільстві.

Мистецтво вчитися заради особистого щастя, вміння розпізнавати навколишній світ, бачити прекрасне, становлення особистості як творця і проектувальника свого життя, прагнення до саморозвитку і самовдосконалення, створення умов для самовираження й життєвого успіху особистості – основа акмеологічного принципу і принципу життєвої смислотворчої самодіяльності, на яких базується академічно-аматорське виховання.

Нормативно-правовою базою, що регламентує цей напрям виховної діяльності є: Програма з обдарованою учнівською молоддю на 2010-2014 роки, Програма підтримки молоді на 2009-2015 роки, Програма «Діти України

на 2010-2015 роки, Лист Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України від 27.07.2012 № 1/9-530 з методичними рекомендаціями щодо виховання сучасного громадянина в полікультурному середовищі засобами позакласної роботи, Програма розвитку самоврядування дітей та учнівської молоді Рівненщини на період до 2015 року, Програма розвитку учнівського самоврядування Дубровицького району на 2011-2015 роки» (див. додаток 3).

Академічно-аматорське виховання здійснюється через цілісну систему діяльності педагогічного колективу навчального закладу. Воно охоплює навчальну, виховну, позаурочну гурткову діяльність й комплексно здійснюється у початковій, середній і старшій школі на принципах гуманізації навчально-виховного процесу на основі творчої реалізації педагогічних ідей В.О.Сухомлинського.

Мистецтво вчити і навчатись тісно переплітається з духовно-естетичним вихованням і гармонійно доповнює одне одного. Поєднання культури й інтелекту безумовно переростає у творчість всього педагогічного колективу, який прагне розкрити творчі обдарування всіх своїх вихованців.

Починаючи з початкової ланки, в школі створюється позитивний мікроклімат, необхідний молодшим школярам для успішного формування їх життєвих компетентностей. Тут учням прищеплюються основи культурної поведінки, бережливого ставлення до своїх власних речей і шкільного майна, формуються відносини дружнього колективу, самоповага і повага до однолітків, об'єктивна самооцінка й судження, закладається фундамент знань і умінь, розвиваються інтелектуальні й творчі здібності молодших школярів, необхідні для їх успішної адаптації в основній школі (див. відеоролик).

Для досягнення поставленої мети використовується виховний потенціал навчальних предметів, виховних заходів, гурткових і позакласних занять.

I.2. Діяльність опорної школи з реалізації програми національного виховання учнівської молоді на 2008-2020 роки.

Згідно наказу відділу освіти № 339 від 30.08.2012 року «Про організацію науково-методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладів в 2012-2013 навчальному році» Сварицевицький навчальний заклад є одним з п'яти опорних закладів району по реалізації Програми національного виховання учнівської молоді і утворює складову навчально-виховної бази районного методкабінету.

Діяльність опорної школи спрямована на реалізацію таких основних завдань:

- організацію і проведення навчально-методичної роботи з педагогічними кадрами;
- проведення експериментально-дослідницької роботи шкільного рівня з проблеми «Формування конкурентно-спроможної особистості шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес в ході реалізації програми національного виховання»;
- впровадження досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних ідей В.О.Сухомлинського, К.Д.Ушинського;
- вивчення, узагальнення і пропаганда перспективного педагогічного досвіду класних керівників;
- впровадження інноваційних технологій, нових методів і прийомів навчання і виховання.

Навчальний заклад має відповідну навчально-матеріальну базу, кваліфікований, творчо працюючий педагогічний колектив, який у комплексі вирішує завдання сучасної школи, добивається високої результативності у навчанні й вихованні учнів, користується авторитетом і визнанням педагогів району й області.

Педагогічний колектив навчального закладу проводить багатоаспектну роботу в районі, надаючи методичну допомогу педколективам інших навчальних закладів.

Так, на базі нашого закладу щороку проводяться засідання районних постійно діючих семінарів, районних методичних об'єднань, обласних семінарів, організуються майстер-класи для творчих груп, дні відкритих дверей, коли педагоги району мають можливість відвідати уроки, виховні заходи, взяти участь у методичних заходах, ознайомитись з досвідом роботи окремих його членів чи всього педколективу.

Протягом 2011-2013 років на базі навчального закладу були проведені такі семінари:

обласний семінар творчої групи методистів області з трудового виховання й образотворчого мистецтва, на якому було презентовано роботу педагогічного колективу в напрямку трудового й духовно-естетичного виховання (жовтень 2011 року);

районні семінари:

- вчителів англійської мови на тему «Використання інтерактивних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі» (листопад 2011 року);
- заступників директорів з виховної роботи та педагогів-організаторів з теми «Реалізація програми національного виховання учнівської молоді» через навчальні предмети, роботу шкільної учнівської адміністрації, діяльність бібліотекарів, гурткову роботу та роботу заступника директора з виховної роботи з питань контрольно-аналітичної діяльності. Шкільна учнівська адміністрація представила свою роботу по реалізації програми національного виховання через газету органу учнівського самоврядування «Шкільний бульвар» та роботу фото, - відео студії (березень 2012 року);
- заступників директорів з навчально-виховної роботи з теми «Моніторинг якості освіти» (квітень 2012 року);
- вчителів фізкультури з теми «Туристсько-спортивна робота» (квітень 2012 року);
- творчої групи вчителів суспільних предметів з теми «Формування предметних компетентностей учнів старшої школи засобами інформаційно-комунікаційних

технологій» (листопад 2012);

- вчителів початкових класів з теми «Впровадження здоров'язберігаючих технологій в навчально-виховний процес, як умова успішної адаптації першокласників» (грудень 2012);

- вихователів групи продовженого дня (грудень 2012 року);

- бібліотекарів з теми «Використання електронної туристсько-краєзнавчої бази у навчально-виховному процесі» (жовтень 2013 року).

- практичних психологів і соціальних педагогів з питань «Профілактика негативних явищ, жорстокості і насильства в учнівському середовищі» (грудень 2013 року). Кожен семінар проведений за окремою програмою.

Заступником директора з виховної роботи практикується нова форма співпраці - телефонні мости-консультації із заступниками директорів з виховної роботи Колківського, Туменського, Озерського, Миляцького навчально-виховних комплексів району, Дубровицької ЗОШ № 1 і 2.

Крім методичних заходів, велике значення у розвитку партнерських відносин мають організаційні фізкультурно-оздоровчі заходи. Традиційно на базі навчального закладу проводяться турніри з жіночого волейболу за участю волейбольних команд району.

Такі зв'язки сприяють укріпленню здорових людських відносин й сприяють формуванню загальнолюдських цінностей.

Широке впровадження в навчально-виховний процесу інтерактивних форм і методів навчання і виховання сприяє ефективності роботи опорної школи.

Педагогічним колективом навчального закладу був розроблений і затверджений план опорної школи з виховної роботи з проблеми: «Формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді через реалізацію програми національного виховання протягом 2012-2020 років».

При плануванні роботи опорної школи врахований план районного методичного кабінету щодо проведення на базі опорного закладу методичних заходів для різних категорій педагогічних працівників району (див.додаток 5).

II. Діяльність структурних підрозділів виховної системи навчального закладу в реалізації програми національного виховання.

II.1. Діяльність органів учнівського самоврядування в реалізації програми національного виховання.

Велика роль у реалізації програми національного виховання належить органам учнівського самоврядування.

У закладі діє дитяча організація «Країна Барвінкова», яка здійснює свою діяльність на основі Статуту. Вона об'єднує учнів 1-4 класів у структурні підрозділи - суцвіття «Чомучки», «Зберігайко», «Розважайко», «Трудівнички», які здійснюють свою роботу згідно плану. Система роботи органів учнівського самоврядування з реалізації програми національного виховання прослідковується у портфоліо педагога-організатора (див. додаток 6).

Основними завданнями дитячої організації «Країна Барвінкова» є: всебічний розвиток, самовдосконалення, самореалізація молодших школярів на благо собі, своїм ровесникам, школі, своїй родині, Батьківщині; формування свідомого ставлення кожного у вирішенні важливих справ шкільного життя, почуття відповідальності й соціальної значущості в дитячому колективі.

Сформовані моральні якості у початковій школі допомагають дітям у подальшому стати членом дитячої екологічної спілки «Екологічна варта», до якої входять представники 5-9 класів. Головними пріоритетами «Екологічної варті» є формування у школярів екологічної свідомості, культури та освіти. Спілка здійснює свою діяльність на основі положення. Має свою символіку. До її складу входять 41 учень. Керує роботою центр дитячої ініціативи «Господар» на чолі педагога-організатора Холодько Оксани Анатоліївни. Учні працюють над створенням клумб, посадкою квітів, кущів, дерев і доглядом за ними, беруть участь у трудових та природоохоронних акціях «Посади сад», «Синичка», «Нагодуй горобчика», «Первоцвіти просять допомоги», «Жолудь», «Лелека», акціях по упорядкуванню території школи та парку «Юність», де висаджені саджанці декоративного дуба, алеї ялинок і плодових дерев. Учні

неодноразово ставали переможцями заочних Всеукраїнських, обласних та районних конкурсів. Вони є активними учасниками екологічної агітбригади «На нас надіється земля».

В навчальному закладі організована діяльність учнівського самоврядування, яке об'єднує учнів 5-11 класів. Воно має свою структуру. Очолює роботу шкільна учнівська адміністрація «Лідер», до складу якої входить голова ШУА, його заступник й актив.

Шкільна учнівська адміністрація формується з представників класних органів самоврядування, що розподілені по центрах, а сам актив - з представників дитячих центрів. Структурним підрозділом учнівського самоврядування є центри дитячих ініціатив. Згідно рішення педагогічної ради (протокол № 8 від 30.08.2013 року) в навчальному закладі діють такі центри дитячих ініціатив: «Орієнтир», «Інтелект», «Вогник», «Правозахисник», «Патріот», «Господар», «Юнкор», «Добротворець», «Олімп». До складу кожного центру входить по одному представнику з кожного класу, що дає можливість ставити єдині вимоги перед учнівським колективом навчального закладу й здійснювати цілісну систему національного виховання.

Члени активу ШУА беруть участь у чергових засіданнях, обговорюють важливі завдання щодо складання плану роботи на навчальний рік, визначають перспективні напрямки роботи учнівського колективу, заслуховують звіти центрів дитячих ініціатив на засіданнях ШУА, висловлюють пропозиції щодо організації і проведення загальношкільних заходів, приймають відповідні рішення і доносять їх до відома членів своїх центрів.

ШУА «Лідер» організовує свою діяльність згідно Статуту, затвердженого на засіданні. Має свою символіку: гімн, прапор та герб, які затверджені на засіданні учнівської адміністрації (протокол № 1 від 17.10.2010 року).

У старшій школі завершується процес формування соціальної зрілості особистості учня, збагачується соціальний і моральний досвід учнів, визначаються їх життєві пріоритети, цілі та ідеали. Учні самостійно приймають виважені рішення, беруть активну участь в організації шкільного учнівського

самоврядування. У них формуються навички співпраці на принципах рівності, гласності, демократизму з'являється особистий досвід гідного додання навчальних та життєвих труднощів, і вони успішно адаптуються до будь-якої інновації у суспільстві.

Для ефективної роботи шкільної учнівської адміністрації створена кімната школяра, яка укомплектована комп'ютерами, що полегшують роботу її членам, стендами, що висвітлюють діяльність ШУА. Тут члени ШУА проводять свої засідання, ведуть підготовку до загальношкільних заходів, комплектують матеріали в газету органу учнівського самоврядування «Шкільний бульвар» (див. додаток 7).

Газета «Шкільний бульвар» – це постійно діючий інформаційно-презентаційний орган, який висвітлює діяльність учнівського самоврядування й важливі події з життя навчального закладу. Вона виходить щомісячно протягом дев'яти років. Кожен випуск газети розміщений у прес-центрі школи, що дає можливість всім бажаючим ознайомитися з нею. Газета «Шкільний Бульвар» двічі визнана лауреатом Всеукраїнського конкурсу шкільних газет, що проводився у м.Миколаєві.

В закладі діє фото, - відео студія, де працюють фотографи, оператори і відеорежисери. Тут створюються презентації, здійснюється монтаж відеороликів. Упродовж дня на коридорі організовується перегляд відеороликів із загальношкільних заходів, що проходять у закладі.

Ефективною формою організації учнівського самоврядування в навчальному закладі є проведення Дня учнівського самоврядування, присвяченого Дню працівників освіти. В цей день передбачено проведення навчальних занять одинадцятикласниками. Це сприяє розвитку їх творчої ініціативи та самодіяльності дітей, впливає на формування в учнів таких моральних якостей, які неможливо виробити за допомогою лише словесних впливів.

Традиційно у листопаді відзначається загальношкільне свято - День Учня. В цей день акцент робиться на особистість учня, його ролі в учнівському

колективі. Символічними стрічками нагороджуються учні у різних номінаціях. За попереднім опитуванням визначається Учень року.

II.2. Діяльність психологічної служби щодо здійснення психологічного супроводу навчально-виховного процесу.

Основна школа ставить перед учнем складніші завдання і вимоги: уміння цінувати себе як унікальну і неповторну особистість, прагнення бути фізично здоровою людиною, уміння визначати свій соціальний статус у соціальній групі, коректувати та регулювати власну поведінку. Тому успішна адаптація п'ятикласників обов'язково супроводжується психологічним супроводом. На допомогу вчителям-предметникам, класним керівникам приходять практичний психолог і соціальний педагог, які комплексно вирішують проблему дезадаптації школярів під час переходу з початкової ланки до середньої.

Для успішної адаптації педагоги початкової ланки тримають зв'язок між педагогами середньої ланки. Ними проводяться відкриті уроки для вчителів, що будуть працювати з п'ятикласниками, вивчаються психологічні особливості молодших школярів, ведуться спостереження за їх діяльністю на уроках та під час проведення виховних заходів і свят. Це дає можливість педагогам вивчити творчі здібності і навчальні досягнення молодших школярів та організувати подальшу роботу, розвиваючи їх накопичений творчий та інтелектуальний потенціал.

Практичним психологом закладу Крупко Н.А. проводиться ряд діагностик з метою визначення рівня готовності першокласників до навчання в школі та рівень адаптації учнів 5 класу до навчання в основній школі. Узагальнені результати використовують при проведенні психолого-педагогічного консилиуму з метою планування подальшої корекційної роботи й вироблення плану спільних дій педагогів щодо усунення причин дезадаптації і отримання позитивних результатів.

Середня школа забезпечує сприятливі умови для різнобічного і гармонійного розвитку особистості, реалізації її природних здібностей і

здатків, творчих потенцій. Цим самим, формує у підлітків ціннісне ставлення до світу та до самих себе, утверджує здоровий спосіб життя й попереджує антисоціальні явища у молодіжному середовищі.

II.3. Реалізація програми національного виховання через гурткову роботу.

В школі діють виховні центри: світлиці, куточки історії, музей школи, яким керує вчитель історії Полешко Ольга Іванівна. При музеї діє «школа екскурсоводів.

У закладі діють гуртки екологічного, спортивного, туристсько-краєзнавчого, науково-технічного та художньо-естетичного спрямування.

До гурткової роботи залучено 146 учнів. Загальна зайнятість учнів у гуртках становить 48% всіх учнів школи.

Залучення учнів до предметних олімпіад і конкурсів, участі в роботі МАН, заочних районних, обласних, Всеукраїнських конкурсів сприяє їх інтелектуальному і творчому розвитку.

Найбільшої популярності і захоплення серед учнів здобув «Театр шкільних мініатюр», який діє у навчальному закладі упродовж 20 років (див. додаток 8).

Шкільний театр – це середовище, де втілюється мистецтво в життя, де реалізуються творчі задатки і розвиваються здібності дитини. Театр шкільних мініатюр щороку об'єднує до 40 дітей віком 8-17 років. В театрі учні вчаться бачити і відчувати прекрасне, вільно творити й ідейно мислити. Оригінальні постановки виховують і прищеплюють естетичні смаки, формують культуру поведінки, виховують особистість, здатну прислухатись до думок інших, правильно сприйняти інформацію, переосмислити її, вплинути на думки, почуття, емоції навколишніх, відстояти свою точку зору.

Театр шкільних мініатюр – це своєрідна родзинка закладу, що надає йому унікальності і неповторності. Через нього здійснюється академічно-аматорське виховання школярів.

II.4. Проектна діяльність педагогічного колективу.

Інноваційною діяльністю виховного процесу стало залучення учнівських колективів до проектної діяльності, головним завданням якої є орієнтація школярів на пріоритет національного виховання.

Протягом 2008-2012 років учнівські колективи працювали над проектом «Оберіг», який дав можливість зорієнтувати шкільний колектив на пріоритет національного виховання та ефективного використання національних обрядів у навчально-виховному процесі. Туристсько-краєзнавча пошукова робота була спрямована на вивчення історії рідного краю, обрядів та звичаїв села с. Сварицевичі, на проведення пошукових та наукових досліджень в рамках Всеукраїнської туристсько-краєзнавчої експедиції «Краса і біль України», Всеукраїнського конкурсу декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край», Всеукраїнської історико-краєзнавчої експедиції «Шляхами подвигу і слави», Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл», Всеукраїнської експедиції «Моя Земля – Земля моїх батьків», Всеукраїнської експедиції учнівської та студентської молоді «Моя Батьківщина – Україна», обласного конкурсу юних екскурсоводів-краєзнавців та інших районних й обласних конкурсів.

За наслідками проведених пошуково-краєзнавчих робіт учнями і вчителями створені колективно творчі справи, які зібрані в каталог (див. додаток 9).

У кабінеті виховної роботи оформлено куточок туристсько-краєзнавчої роботи із пошуковими краєзнавчими матеріалами. Бібліотекарями школи створена повнотекстова база даних з туристсько-краєзнавчої роботи.

У 2013 році стартував проект «Пам'ять» на 2013-2017 роки. Актуальність проекту полягає в тому, що сучасний стан нашого суспільства характеризується зростанням етнічної свідомості народу, посиленням його інтересу до вітчизняної історії та культури, до усвідомлення необхідності збереження історичної пам'яті про події, пов'язані з геноцидом українського народу, про

події Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років, втрата якої загрожує існуванню самого народу.

Даний проект визначає основні завдання центрів учнівського самоврядування «Патріот» та «Добротворець» й передбачає формування у підростаючого покоління ціннісного ставлення до національних і загальнолюдських цінностей, виховання громадянськості, патріотичних почуттів, вірності заповітам батьків, дідів і прадідів, здатності зберігати і примножувати історичні та культурні надбання населення нашого краю шляхом активізації краєзнавчого руху й пошукової дослідницької роботи.

В рамках проекту «Пам'ять» учнівські колективи протягом 2012-2013 навчального року були залучені до створення колективно-творчої справи «Ордени і медалі у моїй родині». Були зібрані матеріали із відеозаписом свідків подій 1941-1945 років. У 2013-2014 навчальному році члени центрів дитячих ініціатив «Патріот» й «Добротворець» розпочали роботу над створенням Книги Пам'яті і працюють над створенням веб-сторінки під назвою «Історія нашої Перемоги».

У вересні 2013 року під керівництвом класних керівників 1-11 класів розпочалася робота учнівських пошуково-дослідницьких груп над проектами виховної роботи за Сухомлинським «Криниця добра» (1-2 класи), «Родинне джерело» (3-4 класи), «Радість» (5-6 класи), «Оберіг» (7-8 класи), «Пам'ять» (9-10 класи), «Народна мудрість» (10 клас), «Суспільство і я» (11 клас), «Краса та естетика» (гурток декоративно-ужиткового мистецтва, театр шкільних мініатюр).

Ідея впровадження даних проектів полягає у прагненні олюднити суспільні відносини, виховати у дітей високогуманні якості: людяність, милосердя, співчуття, доброту та уберегти суспільство від духовного зубожіння, забезпечивши цим його життєздатність.

Наказом по закладу був затверджений алгоритм послідовних дій по реалізації проектної діяльності педагогічних працівників з учнівськими колективами над проектами виховної роботи за Сухомлинським.

Планом опорної школи на 2013-2014 навчальний рік передбачено участь педагогів закладу у районних педагогічних читаннях, присвячених В.О.Сухомлинському.

II.5. Діяльність методичного об'єднання класних керівників.

Враховуючи, що методичне об'єднання класних керівників є структурним підрозділом внутрішкільної системи управління виховним процесом, який координує науково-методичну та організаційну роботу класних керівників, то головними його завданнями є: розвиток сучасного педагогічного мислення класного керівника, підвищення його мотивації на освіту, формування якостей інноваційної особистості.

Діяльність методичного об'єднання класних керівників спрямована на формування ціннісних орієнтацій конкурентно-спроможної особистості в процесі реалізації Програми національного виховання учнівської молоді через впровадження інформаційно-комунікаційних та сучасних особистісно-зорієнтованих виховних технологій у навчально-виховний процес. Особлива увага звертається на розвиток професійної компетентності класних керівників. З цією метою головою МО Яцутою О.І. були проведені такі дослідження:

- діагностика рівнів сформованих ціннісних ставлень школярів до держави і суспільства, культурних, історичних і духовних цінностей; до сім'ї, до людей, до природи, до мистецтва, до праці, до себе;
- визначення рівня професійної компетентності класного керівника в реалізації основних завдань шкільної програми національного виховання «Веселка»;
- визначення учнівських інтересів щодо проектування колективно-творчої діяльності;
- визначення рівня професійної майстерності класного керівника у володінні теоретичними засадами проектної діяльності з класними колективами.

Заступником директора з виховної роботи Яцутою О.І. розроблені щоденники класного керівника, педагога-організатора, ЗДВР, які включають різні аспекти їх діяльності з класними колективами відповідно до вимог навчально-виховного процесу та виховних завдань програми національного виховання учнівської молоді Дубровиччини на 2008-2020 роки і дають можливість систематизувати роботу згідно основних вимог особистісно-орієнтованої школи.

Вивчається досвід роботи класних керівників Грицюк В.Г. з теми «Залучення школярів до системи культурних і духовних цінностей рідного краю» й Надієвець Л.М. з теми «Формування в учнів ціннісного ставлення до мистецтва».

Упродовж 2012-2013 років на засідання методичного об'єднання виносилися питання реалізації програми національного виховання, зокрема: «Формування у школярів високої громадянської активності та національної свідомості в процесі реалізації шкільної Програми національного виховання учнівської молоді «Веселка» на 2012-2020 роки» (протокол № 3 від 10.09.2012 року);

«Методи превентивного виховання» (протокол № 4 від 14.11.2012 року);

«Формування здорового способу життя в сучасних умовах, в рамках державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» та Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ та Сніду» (протокол № 1 від 19.02.2013 року);

«Функціонування виховної системи класу, ґрунтованої на вихованні ціннісних ставлень особистості» (протокол № 2 від 15.03.2013 року);

«Стан реалізації Програми національного виховання учнівської молоді. Удосконалення родинного виховання учнів засобами народної педагогіки» (протокол № 3 від 16.05.2013 року);

«Реалізація шкільної програми національного виховання «Веселка» на 2012-2020 роки на принципах гуманізації навчально-виховного процесу на основі

творчої реалізації педагогічних ідей В.О. Сухомлинського» (протокол № 3 від 15.09.2013 року);

«Система профілактики правопорушень дітей та підлітків на основі гуманізації сучасної школи (протокол № 4 від 19.11.2013 року).

II.6. Діяльність бібліотекарів в інформаційному забезпеченні програми національного виховання.

Найбільшу увагу в інформаційному забезпеченні бібліотекарі приділяють реалізації основних освітньо-виховних завдань, які стоять перед школою: активно включаються в проведення загальношкільних масових заходів: готують добірки літератури, бібліографічні огляди, книжкові виставки, викладки, перегляди літератури, допомагають в підборі сценаріїв, надають допомогу вчителям та учням у підготовці і проведенні нетрадиційних уроків та масових заходів, зокрема шкільних олімпіад, літературних вечорів, календарних та етнографічних свят.

Для педагогічного колективу школи створена інформаційна зона під назвою «Педагогічна панорама», де зібрані матеріали на інформаційне забезпечення Програми національного виховання учнівської молоді на 2008 – 2020 роки, а саме: бібліографічні списки літератури на допомогу заступнику директора з виховної роботи, класному керівнику з реалізації програми національного виховання; картотека виховних технологій; папка з сценаріями виховних заходів «На допомогу класному керівнику».

Постійно систематизуються картотеки газетно-журнальних статей на допомогу класному керівнику та поповнюються база даних з туристсько-краєзнавчої роботи. В бібліотеці створено краєзнавча виставка: «Рівненщина – минуле та сучасне», «Село моє, історії скарбниці», «Звичаї та обряди жителів села Сварицевичі», «Імена на літературній карті Рівненщини», «Поетичне слово наших земляків», зібрані матеріали фольклорно — етнографічних, історико – краєзнавчих експедицій. Розпочато створення електронних каталогів: «Періодика», «Сварицевичі - підручники», «Сварицевичі - книги» та інші.

З метою поповнення бібліотечного фонду бібліотекарі проводять акції: «Подаруй бібліотеці книгу», «Випускник шкільній бібліотеці». Великою популярністю серед учнів 2-7 класів користується «Клуб обміну прочитаних книг».

У бібліотеці організована зона читального залу, де користувачі мають можливість опрацювати будь – яке видання.

Для забезпечення інформаційних потреб населення та підвищенню якості й швидкості своїх послуг бібліотекарі постійно аналізують запити читачів, проводять моніторинг читацьких інтересів, враховуючи їх зауваження та побажання, постійно інформують педагогічний колектив про нові надходження літератури.

З метою формування інформаційної культури користувачів створена програма бібліотечно – бібліографічної грамотності школярів. Розроблений план бібліотечних уроків по вікових категоріях.

У 2010 році бібліотека отримала перемогу в IV раунді конкурсу програми «Бібліотміст», представивши проект «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету».

У жовтні 2011 році в школі відкрито регіональний інформаційний центр «Бібліоміст», який розширив можливості вільного доступу школярів до мережі Інтернет.

II.7. Співдружність школи з батьківською громадськістю.

Одним із шляхів реалізації Програми національного виховання є інтеграція сімейно-шкільного виховання, обумовлена новими соціальними умовами, яка включає в себе зміну орієнтації батьків на нову стратегію виховання.

Упродовж останніх років відчутний підвищений інтерес батьківської громадськості до зміцнення матеріальної і науково-технічної бази навчального закладу. Упродовж двох років батьки першокласників активно підтримують Всеукраїнську акцію «Дай руку першокласнику!».

Формуванню духовно-моральної культури особистості школярів сприяють ефективні форми роботи педагогів з батьками, зокрема:

організація роботи загальношкільного батьківського комітету та батьківських комітетів класів;

участь голови шкільного батьківського комітету у роботі районної ради батьківської громадськості;

проведення загальношкільних та класних батьківських зборів та всеобучів, спрямованих на підвищення правової освіти і культури батьків;

організація днів відкритих дверей для батьків;

залучення творчих родинних колективів до проведення виховних та превентивних заходів у школі;

участь батьків у проведенні відкритих уроків й заходів, спрямованих на підтримку обдарованої особистості;

організація туристичних походів та екскурсій за участю батьків;

участь батьків у краєзнавчих дослідженнях й створенні КТС;

матеріальна підтримка гуртків естетичного та туристсько-краєзнавчого напрямків, що діють у навчальному закладі на громадських засадах.

З метою активізації родинно-шкільних зв'язків у закладі проводяться батьківські збори, всеобучі з правовиховної роботи, організовуються дні відкритих дверей.

В тематику загальношкільних батьківських зборів включені питання «Формування навичок здорового способу життя у дітей та підлітків. Профілактика шкідливих звичок» (листопад 2012 року), «Співдіяльність школи і сім'ї у збереженні і примноженні українських культурно-історичних традицій» (травень 2013), «Етика спілкування батьків і дітей» (грудень 2013).

Проведені батьківські всеобучі з питань: «Партнерство сім'ї та школи» (вересень 2012), «Правова освіта і культура української родини» (листопад 2012), «Разом за здорове майбутнє» (січень 2013), «Роль сім'ї у професійній орієнтації старшокласників» (березень 2013).

Традиційно у листопаді проводяться загальношкільні спортивні змагання «Тато, мама, я – спортивна в нас сім'я» за участю батьків та учнів 1-4 класів.

Для гуманізації взаємовідносин «педагоги-батьки-учні» втілено нову форму роботи з батьками - «День батьківського самоврядування в школі», що передбачає в цей день проведення уроків батьками..

III. Результативність роботи.

Плідна праця й висока результативність роботи педагогічного й учнівського колективів Сварицевицького навчального закладу упродовж багатьох років – це крок до його визнання не лише на районному та обласному рівнях, а й на Всеукраїнському рівні, підтвердженням чого є грамоти й дипломи (див. додаток 10).

За найбільшу кількість призових місць в інтелектуальних творчих конкурсах обласного та Всеукраїнського рівнів заклад був нагороджений дипломом якості освіти в номінації «Супер заклад – 2012».

За високі творчі досягнення в удосконаленні змісту навчально-виховного процесу національної системи освіти України на ХУ Ювілейній Міжнародній виставці інноваційних технологій заклад нагороджений грамотою «Сучасна освіта в Україні - 2012».

Шкільна газета органу учнівського самоврядування «Шкільний бульвар» двічі визнана лауреатом Міжнародного конкурсу шкільних газет в 2009, 2010 роках.

У 2013 році навчальний заклад взяв участь у II етапі Національного проекту «Відкритий світ» і вийшов у переможці.

За вагомий внесок у розвиток освіти та виховання підростаючого покоління Сварицевицький навчальний заклад визнано переможцем у загальнонаціональному проєкті «Флагман освіти і науки України – 2013».

IV. Висновки

Знання людиною свого родоводу, історії рідного народу – це такий компонент цивілізації, який і робить людину людиною.

Кожна людина, котра вважає себе інтелігентною, не може, живучи в сучасному світі, не тримати в пам'яті історичного та культурного досвіду свого народу, цілого людства. Без цього багажу вона порожня і її годі назвати людиною мислячою. Давня історія стверджує: сьогоднішній день – похідне вчорашнього, а завтрашній – похідне сьогоднішнього. Наша ж історія культури – це своєрідний храм, який цінний не тільки працею, що вклали перші його будівники, а й працею всіх прийдешніх поколінь, без якої той храм давно перетворився б на руїни.

В сучасних умовах на пріоритет національного виховання мають рівнятися державна політика, школа, сім'я і суспільство. Він творився віками і за традицією сьогодні має переходити від старших поколінь до молодших, що його доповнять і вдосконалять.

Розуміючи і сприймаючи гідне минуле своїх предків, ми будемо гідне майбутнє своїм дітям. Наше спільне завдання – розбудити у своїх дітях національну свідомість, розуміння своєї сутності на арені життя, сформувані ті важливі пріоритетні цінності, що розкривають суть земного призначення людини.